

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

8.-9. september 1998 i Oslo

Til stede: Sigrun Møgedal, Nils-Tore Andersen, Trond Bakkevig, Kari Flornes, Even Fougner, Eiliv Grue (kun 9.sept.), Gunnar Heiene, Hans Einar Hem, Ola Hunsager, Per Oskar Kjølaas, Kjell Nordstokke, Turid Karlsen Seim, Kari Ø Skavoll, Atle Sommerfeldt (kun 8.sept), Ola Tjørhom, Olga Vedvik Torset, Anne Marit Tronvik (kun 9.sept.), Anne Tveter

Meldt forfall: Halvar Botnen, Berit Lånke, Hild Myrene, Sigurd Osberg, Marit Torp, Finn Wagle

Fra sekretariatet: Stig Utne, Stine Bjertnes, Hans Morten Haugen, Estrid Hessellund, Vebjørn Horsfjord (siv.arb.), Ørnulf Steen, Erling Pettersen (kun 8.sept.), May I Andersen (sak MKR 32/98c), Astrid Nesje (sak MKR 32/98c), Tone Thorp (sak MKR 32/98c)

Møtet ble åpnet med andakt ledet av Anne Tveter i kapellet i Kirkens Hus.

Sak MKR 29/98   PROTOKOLLER

---

a. Protokoll fra møtet i Mellomkirkelig råd 27. og 28. mai 1998

Vedtak: *Protokollen godkjennes*

Sak MKR 30/98   REFERATSAKER

---

a. NØM-protokoll

Vedtak:

- 1) Mellomkirkelig råd tar vedtaket i NØM (Sak NØM 6/98) om Norges Kristne Råds deltakelse i nemda til etterretning. NØMs forslag diskuteres med Norges Kristne Råd før endelig vedtak.

- 2) *Med hensyn til sak NØM 4/98 vil Mellomkirkelig råd gi uttrykk for glede over at det nå er etablert formell kontakt mellom Samarbeidsråd for menighet og misjon og misjonsorganisasjonene på den ene siden og Mellomkirkelig råd og Nemd for økumenisk samarbeid og misjon på den annen side. På bakgrunn av den uenighet om den økumeniske bevegelse som har eksistert mellom misjonsorganisasjonene og Mellomkirkelig råd er det gledelig at en nå har funnet sammen i et konstruktivt samarbeid.*
- 3) *Protokollen fra møtet i Nemd for økumenisk samarbeid og misjon 19. og 20.mars 1998 tas til orientering.*

b. Møte med Islamsk råd

Vedtak: *Referatet fra møtet tas til orientering.*

c. KUI

Vedtak: *Referatet tas til orientering.*

d. NKR-styremøte

Vedtak: *Referatet tas til orientering.*

e. SMM

Vedtak: *Referatet tas til orientering.*

f. Oslo-konferansen

Generalsekretæren ga en kortfattet orientering om Oslokonferansen for religions- og livssynsfrihet. Man oppfattet gjennomføringen av konferansen som vellykket.

Rådet uttrykte stor tilfredshet med det gode resultatet av konferansen som blant annet Osloerklæringen om religions- og livssynsfrihet vitner om. Rådet uttrykte anerkjennelse til konferansens sekretariat som under ledelse av MKRs generalsekretær sikret en dyktig og faglig kvalifisert planlegging og gjennomføring av konferansen. Rådet bekreftet samtidig riktigheten av de ressursmessige prioriteringer som ble gjort for å kunne avvikle et så stort arrangement.

Vedtak:

- 1) *Mellomkirkelig råd takker sekretariatet ved generalsekretæren for arbeidet som ble lagt ned i Oslokonferansen om religions- og livssynsfrihet. Rådet vil også rette en*

takk til Oslo biskop Gunnar Stålsett for den tjeneste han utførte som en av konferansens presidenter.

- 2) *Rådet gleder seg over Oslo-initiativet og vil bidra til at Den norske kirke på ulike måter blir en aktiv deltaker i Oslo-koalisjonens arbeid med å styrke religions- og livssynsfriheten*

g. LVFs rådsmøte

Sigrun Møgedal ga en kort orientering fra møtet. I tilknytning til saken tok hun opp den senere tids utvikling når det gjelder Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren. Rådet ble gjort kjent med det svaret Møgedal har sendt som medlem av LVFs eksekutivkomité.

Rådet diskuterte om det ville være naturlig med en uttalelse fra Den norske kirke om Felleserklæringen nå, men kom til at en slik uttalelse unødig ville forstyrre en samstemt luthersk reaksjon på den katolske kirkes uttalelser om saken.

Vedtak: *Rapportene fra møtet tas til orientering.*

h. NØRs årsmøte

Vedtak: *Referatet tas til orientering.*

i. Eksekutivkomité i Leuenberg Kirkefelleskap

Vedtak:

- 1) *Mellomkirkelig råd takker Andreas Aarflot, Turid Karlsen Seim, Helge Kvanvik og Oskar Skarsaune for deltakelsen i det viktige samtalemøtet mellom Den norske kirke og Eksekutivkomiteen i Leuenberg Kirkefelleskap.*
- 2) *Mellomkirkelig råd har merket seg de tre innholdsrike og informative rapportene fra samtalen, og gir sin tilslutning til den framdriftsplanen som er foreslått fra TNs side.*
- 3) *Mellomkirkelig råd ser fram til å få TNs forslag til signaturforklaring på et senere tidspunkt.*
- 4) *Protokollen fra møtet tas til orientering.*

j. KV-jubileet

Vedtak:

- 1) *Informasjonen om prosessen fram mot KV's generalforsamling tas til orientering.*
- 2) *Mellomkirkelig råd ber om at Kirkemøtets komité F blir orientert om generalforsamlingen og Den norske kirkes forberedelse til KV-jubileet*

Sak MKR 31/98   RAPPORTER

---

a. Rapport nr. 17/98

Vedtak: *Mellomkirkelig Råd takker Hans Morten Haugen for rapporten fra FNs Menneskerettighetskommisjons 54. sesjon, og tar rapporten til orientering.*

b. Rapport nr. 18/98

Vedtak: *Mellomkirkelig råd takker Sturla Stålsett for rapporten fra KVs Consultation on Microdisarmament, og tar rapporten til orientering.*

Sak MKR 32/98   KIRKEMØTESAKER

---

a. Verdet til mennesket er ukrenkjeleg - arbeid med menneskerettar i Den norsk kyrkja

På bakgrunn av det framlagte saksdokumentet hadde rådet en omfattende samtale om dokumentets innhold og form, og om prosedyre for behandlingen av saken fram mot Kirkemøtet.

Det var enighet om at saksdokumentet var innholdsrikt og tok opp viktige saker. Samtidig var det til dels grunnleggende innvendinger. Disse dreide seg i hovedsak om to forhold: (1) utvalg av saker som behandles og (2) manglende refleksjon om eller referanse til en teologisk begrunnelse for kirkelig engasjement for menneskerettigheter. Dessuten etterlyste man en klarere sammenheng mellom argumentasjonen i dokumentet og de forslag til vedtak som utgjorde konklusjonen.

Rådet fant at det er behov for å skjelne klarere mellom menneskeverd og menneskerettigheter. Mens menneskerettigheter kan behandles med sosialetikkens verktøy, trengs fundamentalteologisk refleksjon omkring menneskets verd. Rådet mente at det var rimelig utfra bakgrunnen til at saken kommer opp i år, 50-årsjubileet for menneskerettighetserklæringen, å spisse dokumentet inn mot menneskerettighetsengasjement. Det er tidligere gjort en del arbeid med den teologiske begrunnelsen for dette, og man anbefalte å trekke dette inn i et bearbeidet saksdokument. Samtidig ble det påpekt at det også er behov for fornyet refleksjon, blant annet knyttet til ekklesiologien.

Utfra innvendingene som kom mot dokumentet, anbefalte rådet at man utarbeider et nytt og mer fokusert saksdokument på omkring 10 sider der tydeliggjøring, forsterking og aksentuering av Den norske kirkes menneskerettighetsengasjement får stå i fokus.

Rådet mente også at den delen av saken som gjelder de reisende bør få ekstra oppmerksomhet. Temaet kan behandles i et eget dokument og gi en verdig ramme for en markering av menneskerettighetene.

Vedtak:

- 1) *Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeide et nytt og mer fokusert saksdokument til Kirkemøtet.*
- 2) *Rådet ber sekretariatet tilrettelegge en egen saksframstilling i tilknytning til dette dokumentet som tar opp de reisendes situasjon og Den norske kirkes forhold til disse.*
- 3) *Rådet ber om at de endelige dokumentene blir framlagt for Arbeidsutvalget.*

b. Felles påskefeiring år 2001

Saksordfører Anne Tveter orienterte med henvisning til det utsendte saksdokumentet om arbeidet innenfor KV for komme til enighet om felles tidspunkt for påskefeiring fra og med 2001. Teologisk Nemd har behandlet KV-dokumentet om saken og anbefaler at Den norske kirke gir sin tilslutning.

Rådet deler TNs oppfatning, men man hadde en samtale om den videre behandlingen av saken i Den norske kirkes strukturer. Et moment er at LVF har ønsket å samordne svarene fra lutherske kirker, men dette trenger ikke forhindre et eget svar fra Den norske kirke direkte til KV. Det ble påpekt at dokumentet man nå uttaler seg om er en intensjonsavtale, og at den derfor i prinsippet ikke krever behandling i Kirkemøtet. Imidlertid var det også enighet om at det kan være tjenlig for forståelsen for økumeniske bestrebelser at et slikt konkret resultat som dette dokumentet representerer får oppmerksomhet på Kirkemøtet.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd slutter seg til vurderingen av at det er av stor økumenisk betydning å finne en løsning på spørsmålet om felles tidspunkt for påskefeiring innen kristenheten.*
2. *Rådet gir en positiv vurdering av det forslag til beregningsmåte for tidfesting av påske slik det er foreslått i dokumentet "Towards a Common Date for Easter" fra mars 1997.*
3. *Rådet tilkjennegir en villighet til å tilpasse Den norske kirkes liturgiske kalender i overensstemmelse med en økumenisk konsensus om en ny beregningsmåte etter år 2001.*
4. *Rådet oppfordrer til at de praktiske konsekvenser av en eventuell omlegging av beregningsmåten - for kirkens liturgiske liv, såvel som for det sekulære liv - utredes.*
5. *Rådet ber om at saken blir fremmet for Kirkemøtet med forslag om tilsvarende vedtak.*

c. Organisasjonsgjennomgang i de sentralkirkelige råd

Ved starten av samtalen ba rådets leder om noen retningslinjer for sitt arbeid med saken i lederforum. Samtalen i rådet klargjorde at svaret på dette er avhengig av hva utredningen fra arbeidsgruppen inneholder.

Hvis utredningen inneholder en påpekning av nødvendigheten av å intensivere den faglige samhandlingen innad i de sentralkirkelige råd, vil rådet vise til sitt vedtak i sak MKR 24/98 pkt.1 der det heter at man ser «gjennomføringen av dette som sekretariatets ansvar. Dersom sekretariatet vurderer det slik at det innenfor den nåværende rådsstruktur er behov for reorganisering av sekretariatet for å rette opp uklarheter i ansvars- og oppgavefordeling, ber MKR om at det legges fram et sakssvarende forslag.»

En innstilling som reiser spørsmål knyttet til samarbeid og samhandling mellom de valgte råd og mellom rådenes ledere, vil naturlig bety at de nye rådene må få anledning til å drøfte saken snarest mulig, både hver for seg og eventuelt i et fellesmøte som tar sikte på å få til et bedre samarbeid.

Dersom utvalget foreslår endrede statutter for rådene, er det rådets klare oppfatning at endringsforslagene og deres begrunnelse må drøftes i de enkelte råd før noe forslag til statuttendringer fremmes for statuttgivende instans som er Kirkemøtet. Heller ikke noen foreløpig drøfting av slike forslag bør finne sted på årets Kirkemøte. Imidlertid bør Kirkemøtet kunne orienteres om eventuelle forslag som utvalget foreslår, også på dette punkt.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd gir sin tilslutning til videre prosedyre i saken slik det er foreslått i saksutredningen.

d. Representanter til rådsmøtet i Norges kristne råd 1999 - 2002

I en kort samtale i rådet ble det fremhevet at nominasjon av representanter er av såpass stor betydning for rådet at man ville ha foretrukket å kunne behandle en liste med navn i rådet.

Vedtak: *Mellomkirkelig råd delegerer til Arbeidsutvalget å ferdigstille denne saken til Kirkemøtet.*

e. Strategidokument for Den norske kirke 1999-2002

Det framlagte utkastet til strategidokument avstedkom en lengre, engasjert samtale i rådet. Sekretariatet ga uttrykk for at dokumentet ennå ikke hadde funnet sin endelige form, og at man var forberedt på å bearbeide dokumentet videre. Rådet følte at adskillige viktige saker ikke var tatt med, og dessuten at formen på dokumentet var lite spennende. Særlig savnet man en del av rådets sentrale arbeidsfelter under kapittel II, "Utfordringer i møte med et nytt årtusen".

Samtalen bragte opp en rekke forslag til nye saksfelter som burde tas inn og forbedringer av den foreliggende teksten. Man diskuterte også den videre saksbehandlingsprosedyren med tanke på at det ikke ville være tid til å innarbeide forslag til endringer før møtet i Kirkerådet.

Vedtak:

- 1) Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeide et notat som refererer samtalene i rådet og de forslagene til endringer og forbedringer til strategidokumentet som kom opp.
- 2) Mellomkirkelig råd ber om at rådets forslag blir innarbeidet i strategidokumentet, og at det endelige dokumentet forelegges Arbeidsutvalget for godkjenning.

Sak MKR 33/98   MKRs MIDTØSTEN-STRATEGI

Rådet uttrykte tilfredshet med at denne saken var så avklart at man nå kan vedta en strategi for denne viktige regionen.

I løpet av samtalen kom det opp noen få forslag til mindre, redaksjonelle endringer i teksten.

Vedtak:

Det framlagte forslaget vedtas som Mellomkirkelig råds midtøstenstrategi med de endringer som kom fram i samtalen i møtet.

Sak MKR 34/98   UTTALELSE OM JERUSALEM

Generalsekretæren orienterte om bakgrunnen for ønsket om en uttalelse fra Mellomkirkelig råd om Jerusalem nå. Han pekte på flere forhold: Gjentakende ønsker fra kristne i Jerusalem om at Den norske kirke engasjerer seg i jersalemspørsmålet, planene som utarbeides i samarbeid med Norges kristne råd om en norsk kirkelederdelegasjon til Jerusalem i 1999 som kan sende et hyrdebrev til norske kristne fra byen, KVs generalforsamling i desember i år hvor jersalemspørsmålet trolig vil komme opp, og den religiøse dimensjon i fredsprosessen som åpenbart er undervurdert og som vil komme opp for fullt i sluttforhandlingene om Jerusalems status.

I samtalen i rådet ble det blant annet lagt vekt på at en uttalelse i denne saken må vektlegge det spesifikt kristne anliggende i forhold til Jerusalem, uten å tape av synet behovet for å åpne byen for alle palestinere.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen "Jerusalem - en åpen by for alle".

Vedtaket ble gjort mot Trond Bakkevigs avholdende stemme.

Sak MKR 35/98   EVALUERING AV MKRs ARBEID I FIREÅRS-PERIODEN

Rådet gjennomførte en fire timer lang evalueringssesjon under ledelse av Hans Einar Hem. Det ble samtalt og arbeidet i plenum og i mindre grupper.

Gjennom såkalt SOFT-analyse (Strengths, Opportunities, Faults, Threats) kom gruppene fram til en liste hver på tre konkrete råd til det neste Mellomkirkelig råd.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeide en kortfattet rapport fra evalueringssesjonen med hovedvekt på de konkrete rådene som kom fram i samtalen. Rapporten gjøres tilgjengelig for det rådet som velges på høstens Kirkemøte.

Sak MKR 36/98   KUI

---

a. Revisjon av vedtekter

Daglig leder i KUI, Estrid Hessellund, orienterte om forslagene til endringer i vedtektene, som i hovedsak er av redaksjonell art. På oppfordring fra rådet gjorde hun også kort rede for KUIs nåværende plassering innenfor den sentralkirkelige struktur.

Rådet uttrykte tilfredshet med KUIs tilpasning innenfor strukturene og med dets arbeid. Man var av den oppfatning at det ville være interessant om det kunne avsettes tid i møtene noe oftere til orienteringer om KUIs arbeid. I den forbindelse ble det blant annet uttrykt ønske om at NORADs evaluering av KUI blir gjort kjent for rådet.

Vedtak: *Mellomkirkelig råd vedtar de foreslåtte endringer i vedtektene for Kirkens U-landsinformasjon.*

b. Oppnevning av medlemmer til KUIs prosjektkomité 1999-2002

Estrid Hessellund gjorde kort rede for forslaget til vedtak, og gjorde dessuten spesielt oppmerksom på at ikke alle medlemmer av KUIs prosjektkomité blir oppnevnt av Kirkerådet eller Mellomkirkelig råd. Årsaken til at oppnevningen foretas nå er ønsket om å ha en ny prosjektgruppe operativ fra 1.1.99.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende personer til KUIs prosjektkomité 1999-2002:

Raag Rolfsen (etter forslag fra Kirkerådet)

Inger Kjersti Lindvig (etter forslag fra Kirkerådet)

Anne Veiteberg

Mari Wirgenes

Som vararepresentanter oppnevnes:

Steinar Eraker

Vebjørn Horsfjord

Sak MKR 37/98 REVISJON AV ØSTEUROPA-STRATEGI

Rådet diskuterte sitt engasjement i Øst-Europa på bakgrunn av et framlagt forslag til mindre justeringer i MKRs øst-europastrategi. Det var en utbredt oppfatning at det ikke var tilstrekkelig redegjort for alle sider av saken.

Rådet etterlyste en grundigere redegjørelse for hvorfor man ikke har nådd de målene som har vært satt tidligere. Videre er forholdet til Kirkens Nødhjelp av betydning for Mellomkirkelig råds øst-europaengasjement, og man etterlyste en tydeligere avklaring omkring dette samarbeidet. Man ønsket i denne forbindelse også en klarere gjennomtenkning av hvilken type oppgaver som er særpregede for et sentralt ledd i den kirkelige rådsstruktur som Mellomkirkelig råd er.

Samtidig som man hadde forståelse for sekretariatets uttrykte ønske om å senke ambisjonene til et realistisk nivå, understreket rådet behovet for å opprettholde kompetanse på fagfeltet, og var usikker på om denne lot seg bevare uten den løpende øst-europakontakten man har hatt i de seneste årene. Rådet understreket også at kontakten med Øst-Europa har flere dimensjoner. For det første må det utvikles en tenkning som ikke kun opererer i diakonale

kategorier. For det andre må man differensiere tilnærmingen etter regioner, slik at variasjonen i samarbeidsforhold med for eksempel Baltikum med sin nordiske tilknytning og Porvoo-avtale, nærområdene i nord, land med hovedsakelig katolsk befolkning og land med hovedsakelig ortodoks befolkning, blir reflektert. For det tredje må samarbeid gjennom internasjonale organer, for eksempel KEK, trekkes inn i strategien.

Vedtak:

- 1) *Mellomkirkelig råd ser at det ikke alltid har vært overensstemmelse mellom de ambisjoner man har satt seg for engasjementet i Øst-Europa og de mål som har vært nådd. Med dagens sekretariatsressurser synes det klart at ambisjonene må reduseres.*
- 2) *Rådet ber sekretariatet arbeide videre med en øst-europastrategi der helheten av engasjementet i forhold til Øst-Europa gjennomtenkes, og der tankene som kom opp i rådets samtale under behandlingen av saken innarbeides. Til dette hører også en endelig avklaring av samarbeidet med Kirkens Nødhjelp.*
- 3) *Rådet ber om at det neste Mellomkirkelig råd holdes orientert om progresjonen i arbeidet.*

Sak MKR 38/98   BEVILGNINGER MKR_s MENNESKERETTIGHETS-MIDLER

Vedtak:

De tilgjengelige midlene for 1998 for støtte til menneskerettighetsarbeid i regi av søsterkirker fordeles som følger:

Til aktivitetsmaterieill til distribusjon blant kristne i Egypt: USD 7000

Til traktor for bruk i kloster og landsby i Tur Abdin: USD 10.000

Sak MKR 39/98   HENVENDELSE FRA NORSK MISJON I ØST

Generalsekretæren orienterte om en henvendelse fra Norsk Misjon i Øst om Kirkenes Verdensråd og situasjonen i Øst-Europa før Berlinmurens fall. Fra Norsk Misjon i Østs side har man på den ene siden forventet en selvransakelse og unnskyldning fra KV i forbindelse med arbeidet med den såkalte Common Understanding and Vision - prosessen. På den annen side er Mellomkirkelig råd oppfordret til å reise dette spørsmålet under KVs generalforsamling i Harare.

Rådets leder redegjorde for sin egen og generalsekretærens håndtering av saken så langt: For det første har man ønsket å gjøre det klart at man ikke anser dette som en sak som naturlig knytter an til Den norske kirkes forhold til Kirkenes Verdensråd. For det andre har man den oppfatning at noen av de sakene som trekkes fram best kan forstås i en mer helhetlig sammenheng, og at adskillige av de opplysningene som Norsk Misjon i Øst nå presenterer som nye når det gjelder kirkelederes forhold til myndighetene, har vært kjent i den økumeniske bevegelse i lang tid.

Samtidig som man avviser den kritikken og den innfallsvinkel som Norsk Misjon i Øst har til problematikken, ble det også understreket at Mellomkirkelig råd har støttet ideen som kom fram under jubileums-seminaret i mars i anledning KVs 50årsjubileum om en bred norsk økumenisk studieprosess om hvordan de ulike arbeidslag valgte å samhandle med kirker i Øst-Europa under den kalde krigen.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd slutter seg til de vurderinger som rådets leder og generalsekretær har gjort i sakens anledning og tar ellers redegjørelsen til orientering.

- Til avslutning takket Sigrun Møgedal rådets medlemmer for innsatsen i fireårsperioden som nå er slutt.
- Nestleder Per Oskar Kjølaas takket Sigrun Møgedal for arbeidet hun har gjort som leder for rådet i de siste åtte årene.
- Sekretariatet takket for samarbeidet.

Rapport fra evalueringssesjon på MKR-møtet 8. september 1998.

Innledning - arbeidsform

Evalueringssesjonen strakk seg over fire timer, og besto av innledninger, plenumssamtaler og gruppesamtaler. Målet var ikke å vedta noen gjennomarbeidet tekst, men å dele og gi videre noen tanker omkring rådets arbeid, med vekt på hvordan rådet kan ta vare på erfaringene til beste for dem som tar over i neste periode. Det tar tid å bli kjent med hele saksfeltet og arbeidsmåtene i rådet, derfor ville det avtroppende råd gi videre noen kortfattede råd til det nye råd, bygd på de erfaringene som er samlet i den perioden som er gått.

Generalsekretæren, lederen og nestlederen holdt hvert sitt 15-minutters innlegg der de oppsummerte sine tanker om rådets arbeid i perioden, og om hvilken retning og form arbeidet bør ha framover. Deretter var det idedugnad i fem små grupper hvor det ble kastet fram tanker om de samme temaene. Dette ble rapportert og diskutert i plenum før en ny gruppesamtale der hver gruppe formulerte tre råd til det nye Mellomkirkelig råd.

Det som følger er en kort oppsummering av de viktigste tankene som ble kastet fram. Deretter listes, uredigert, de fem ganger tre gode råd som ble formulert. For alt gjelder at det ikke nødvendigvis var flertall i rådet, enn si enighet, om alle punkter. Noen av momentene er derfor ikke uten videre forenlige.

Momenter fra samtalene

Rådets medlemmer følte at selv om perioden ikke har vært problemfri, har man fått utrettet en god del og mange var godt fornøyd med arbeidet. I perioden har vi fått i land økumeniske avtaler som mange ikke trodde var mulig selv for få år siden. Rådet kan selvsagt ikke ta æren for det, men har spilt en viktig rolle i flere prosesser, og gleder seg over et nytt og mildere klima for økumenikk i Den norske kirke. Flere saker fra MKRs saksfelt har vært store saker på Kirkemøtene i perioden, og MKR markerer seg jevnlig utad og nyter respekt både i norske fora og i internasjonale økumeniske sammenhenger.

Viktigste oppgaver: Mye av samtalene fokuserte på struktur og arbeidsmåter, men flere var opptatt av at de viktigste sakene dreier seg om andre ting. MKR er et viktig instrument for å bringe impulsene fra den økumeniske bevegelse inn i norske debatter. utfordringer i forhold til et stadig mer flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, av noen kalt "utfordringen å leve i det postmoderne", blir stadig større og ligger i kjernen av det området MKR beskjeftiger seg med.

Grasrotforankring: På mange steder i evalueringen kom kontakten med bispedømmene og lokalplanet i kirka opp. Noen undret seg over at mens økumenikk på lokalplan ofte oppfattes inspirerende, virker økumenikk på nasjonalt og internasjonalt nivå trøttende på mange. Flere har registrert at MKRs saker ikke vekker interesse i bispedømmerådene, og knapt nok er noe tema der. Med de mange framskrittene som er gjort i økumenisk arbeid, er resepsjon av resultatene nå en stor utfordring framover. Dette er blant annet et spørsmål om kontakt med regional- og lokalplan. Det ble også påpekt at bispedømmene ikke kun er bispedømmerådene

og at det kanskje er andre instanser som er like godt egnet når vi vil nå ut til regional- og lokalplan. Eksempler kan være KN-nettverk, Bibelselskapets nettverk og retreatbevegelsen. Det vil være en utfordring i neste periode å forankre MKRs arbeid bedre i lokal- og regionalplanet.

Forhold til andre råd og til nemdene: Temaet ligger tett opp til den pågående organisasjonsgjennomgangen i De sentralkirkelige råd som blir behandlet for seg. Behovet for en avklaring føles påtrengende av mange. Samtidig hevet røster seg for varsomhet med for høye forventninger til en slik avklaring fordi en klar struktur kan komme i et motsetningsforhold til ønske om dynamikk og fleksibilitet. Skal MKRs bidrag være økumeniske og internasjonale perspektiver på norske debatter, kan ikke rådene ha for klart adskilte ansvarsområder. Det er viktig å beholde en fleksibilitet som gir rom for å ta selvstendige initiativer.

Nemdene under rådet later til å fungere godt. De har litt ulik arbeidsstil, som kan være et gode. MKR skal vanligvis ikke blandet seg inn i nemdenes arbeid, men det ble etterlyst mer tid i møtene til å diskutere saker som er aktuelle i nemdene, slik at disse ikke kun dukker opp som referat- og orienteringssaker. Det er viktig å ha fagfolk i nemdene.

Forhold til Kirkemøtet: Strukturelt har MKR sin forankring i Kirkemøtet. Det er behov for å jobbe videre med hvordan KM kan bli mer engasjert i MKRs arbeid, slik at rådets aktivitet i forhold til internasjonale økumeniske organisasjoner får enda bedre demokratisk legitimitet.

Intern dynamikk og rekruttering til økumenisk arbeid: Et av de mest sentrale punktene i egevalueringen var rådets egen arbeidsform og dynamikk. Det ble påpekt at rådsmedlemmene faller i to grupper: de som er valgt fra bispedømmene på den ene side, og det ganske store antallet ex officio-medlemmer på den annen. Sistnevnte gruppe har ofte større og bredere erfaring fra den økumeniske bevegelse og internasjonale prosesser, og noen antydte at det kan spre seg en følelse av et A- og et B-lag. Det kan gjøre det vanskelig å være representant for bispedømmene. Samtidig var det utbredt enighet om at spisskompetansen er et stort gode for rådet, og noen var redd for at denne ikke skulle bli tilstrekkelig verdsatt.

Noen mente at mens rådet fungerer godt som arbeidsfellesskap, har det vært mangel på åndelig fellesskap og personlig møte. Økumenikk er ikke kun samtaler, dokumenter og vedtak, men også spiritualitet og møte med andre. Det burde gis mer rom for dette. Det gjelder både internt i rådet på møtene, og det gjelder rådsmedlemmers deltakelse i andre sammenhenger. Mange rådsmedlemmer får ikke andre økumeniske erfaringer gjennom MKR. Hvis det ble lagt bedre til rette for det, ville det virke til økt engasjement og entusiasme. Noen mente at det er behov for å tenke gjennom rådets representasjon i delegasjoner etc. Et beslektet punkt gjelder rekruttering til arbeidet. Noen uttrykte bekymring for at man ikke evner å trekke unge mennesker bedre inn i arbeidet, og at rekruttering skjer for tilfeldig.

Hele dette temaet må sees i sammenheng med spørsmålet om forankring av arbeidet lokalt, slik at MKRs saksfelt ikke blir en særinteresse for noen få.

Saksforberedelse og arbeidsfordeling: Saksforberedelsen og sakspapirene er sentrale for å skape gode arbeidsforhold i rådet. Mange mente at disse til tider kan gjøres bedre. Helt konkret ønsker man mest mulig fullstendige sakspapirer utsendt minst 14 dager før møter, slik at rådsmedlemmenes forberedelse blir grundigere.

Det kom flere forslag til fordeling av ansvar innad i rådet. Noen mente at et særlig ansvar for enkelte saksområder burde fordeles blant medlemmene, og det ble også foreslått at to-personsgrupper kunne ha slikt ansvar, slik at ingen ble stående helt alene med et saksfelt.

5 x 3 råd til det nye Mellomkirkelig råd, med de beste ønsker for framtiden

- Start perioden med et kurs i økumenikk
- Innfør "forark" til alle saker som minimum skal inneholde:
  1. historikk
  2. oversikt over viktige dokumenter
  3. "spissing" av aktuelle problemer
  4. forslag til vedtak
- Uavhengig av strukturer må en sikre mellomkirkelig kompetanse og handlekraft

***

- Organisasjon/struktur: samsvar mellom sekretariatets ressurser og arbeidsoppgavene vil føre til kvalitetssikring og bedre arbeidsforhold.
- Dynamikk: Samvirke mellom mangfold og fleksibilitet vil føre til en gjensidig læreprosess og motvirke følelse av et A- og B-lag i rådet. Dynamikk krever tid og rom som igjen krever prioriteringer.
- Substans: Prinsipper for prioriteringer:
  1. lojalitet overfor tidligere prioriterte oppgaver
  2. gjøre det ingen andre gjør
  3. aktuelle kirkelige behov

***

- Skap kreative prosesser som forankrer MKRs arbeid i bispedømmene
- Den økumeniske bevegelses fornyende kraft må gi seg utslag i rådets møter til inspirasjon og spiritualitet.
- Religionsmangfoldet er hovedutfordringen vår, og må prioriteres. Organisasjons-/institusjons-/struktursaker må ikke få overskygge de viktigste sakene, som denne.

***

- Arranger et møte borte fra Kirkens Hus over et par dager ved begynnelsen av perioden:
  1. Vekt på fellesskap (Følelser, åndelig fellesskap, ressursfokus, ansvarsfordeling)
  2. Vekt på økumenisk kursing

3. Representantene kan forberede seg blant annet ved at denne periodens bispedømmerepresentanter tar ansvar for å sette “etterfølgeren” fra sitt bispedømme inn i rådets arbeid og aktuelle saker.
- Prioriter i denne perioden lokaløkumenikk og bispedømmeplanet. Dette vil motvirke “elitekulturen”.
  - Gi MKR-medlemmene økumeniske erfaringer/opplevelser ved møte med kristne fra andre kirker. Dette vil virke til inspirasjon og økt engasjement.

***

- Avklar de tre rådenes innbyrdes “kompetanse”, dvs. struktur og arbeidsfordeling
- Verdsett og respekter i rådets arbeid ulike typer kompetanse og erfaring, slik at disse ikke blir spilt ut mot hverandre. Det vanskeligste feltet er “mellomkompetanse” eller “brobyggerkompetanse”, dvs. formidling mellom spisskompetanse og brede lag av kirka
- Finne en god balanse mellom det lokale, det regionale, det nasjonale og det internasjonale. Det er ikke alle saker som hører til på alle nivåer. Noen saker må forbli på nasjonalt og internasjonalt nivå.